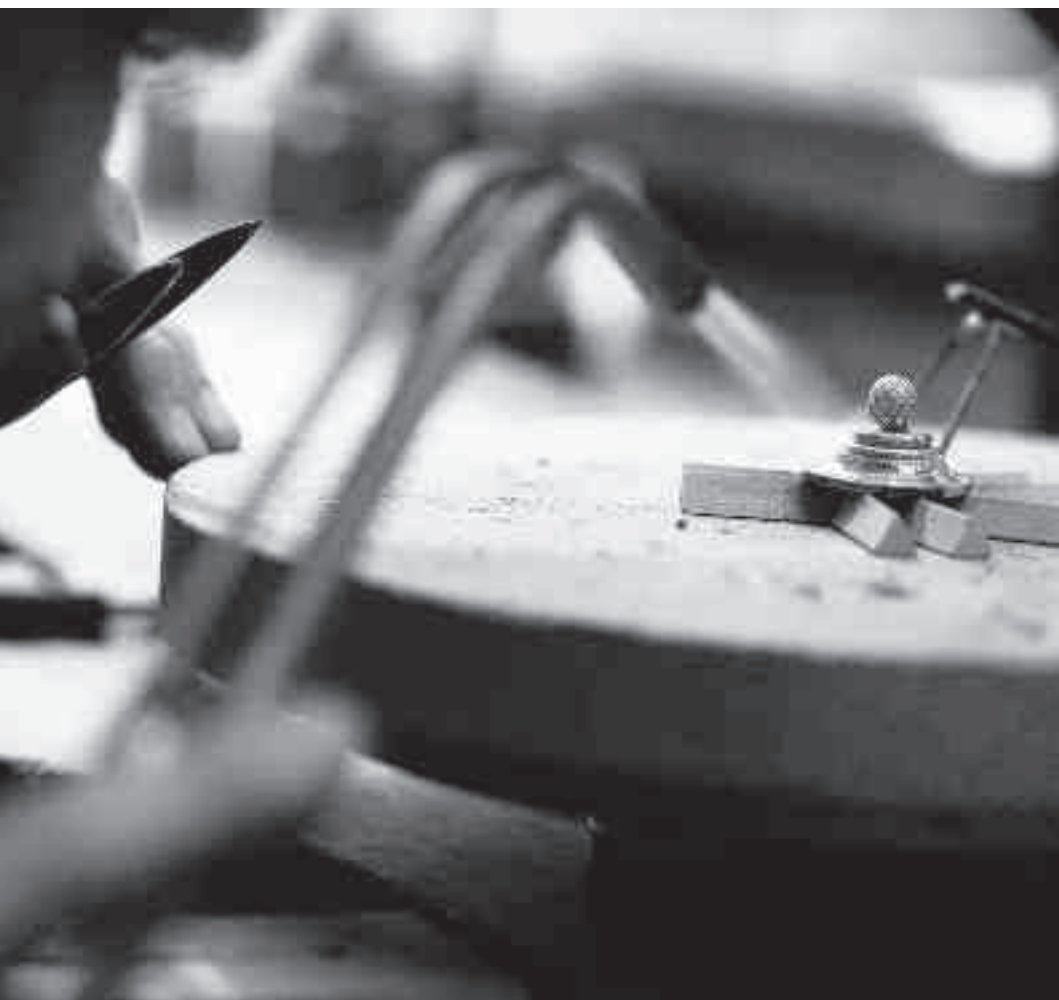

Opbavsret

**for ansatte guld-
og sølvsmede**

Rettighederne til dine værker kan være meget værdifulde. Derfor er det som ansat guld- eller sølvsmed værd at vide, hvem der har ophavs- og designrettighederne til dine værker, og hvad du selv kan få ud af dem.

I denne pjece kan du læse om, hvad ophavsret og designbeskyttelse er, samt hvordan du beskytter disse rettigheder.

Ophavsret

Ophavsret er en ret til at bestemme over brugen af et kunstnerisk værk, for eksempel et smykke, eller krav på betaling, når værket bliver brugt. Ophavsret kan give beskyttelse mod, at værket bliver ulovligt efterlignet. Når et eksemplar af værket først er bragt lovligt i omsætning, har ophavsmanden dog ikke længere samme ret til at bestemme over det enkelte solgte eksemplar.

Det er ikke nødvendigt at ansøge om ophavsret. Den opstår automatisk i takt med, at værket bliver til. Al kunst er ophavsretligt beskyttet.

Ophavsrettigheder kan være meget værdifulde. Mange ophavsmænd er ikke klar over, hvilken værdi deres værk reelt har eller vil få i fremtiden.

Som ansat guld- og sølvsmed afhænger dine rettigheder af, om du har indgået en aftale om ophavsret med din arbejdsgiver.

Ingen aftale

Er du fastansat, og har du ikke indgået en aftale med din arbejdsgiver om ophavsret, overgår ophavsretten til din arbejdsgiver. Det gælder for alle de værker, du har skabt som led i ansættelsen. Ophavsretten overgår til din arbejdsgiver i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til arbejdsgiverens sædvanlige virksomhed, som for eksempel salg.

Alle disse betingelser skal være opfyldt på samme tid, før ophavsretten automatisk er overgået. Arbejdsgiveren bevarer retten til de pågældende værker, selv om du senere forlader arbejdspladsen.

Hvis det er et helt naturligt led i dit arbejde at fremstille værker, vil du ofte blive lønnet uafhængigt af, hvor meget eller lidt du frembringer, eller hvor succesfulde dine værker viser sig at være. Du har i så fald ikke krav på at modtage yderligere vederlag end din løn for din arbejdsgivers helt sædvanlige udnyttelse af værkerne, for eksempel ved at sælge dem.

Den del af ophavsretten, der ligger uden for din arbejdsgivers sædvanlige virksomhed på frembringelsestidspunktet, forbliver imidlertid hos dig. Dette betyder, at hvis din arbejdsgiver udnytter værkerne på en måde, der ligger langt fra den oprindeligt forudsatte udnyttelse, kan du som udgangspunkt enten modsætte dig udnyttelsen eller kræve betaling for udnyttelsen.

Med aftale

I et ansættelsesforhold kan du også lave en aftale med din arbejdsgiver, hvad der skal gælde i forhold til dine ophavsrettigheder. Dette kan også stå i en eventuel overenskomst.

Det kan for eksempel aftales, at du modtager en grundløn med tillæg af en procentandel af det overskud, salget af dine værker indbringer. Eller at du efter en årrække selv kan få mulighed for at starte en egen produktion i eget navn med værkerne. Der er mulighed for at indgå mange typer af aftaler, men husk at der ikke foreligger en aftale, før du er nået til enighed med din arbejdsgiver om, hvad der skal gælde.

Ved indgåelse af aftaler om ophavsret skal du blandt andet overveje følgende:

- Præcis hvilket værk eller værker er der tale om?
- Hvem overdrager du til (person eller virksomhed)?
- Hvilket vederlag, skal du have for overdragelsen, og hvordan beregnes det?
- Hvor længe skal aftalen gælde?
- Skal der være særlige begrænsninger i retten til at udnytte værket?
- Skal der være særlige forpligtelser til at udnytte værket på bestemte måder?
- Skal du eller din arbejdsgiver have mulighed for at opsige aftalen?

Den såkaldte respektret og faderskabsret kan du ikke overdrage til din arbejdsgiver, uanset hvad I ellers måtte aftale. Disse rettigheder indebærer blandt andet, at du har krav på at blive navngivet i forbindelse med brugen af værkerne i det omfang, det er normalt at gøre det.

Ophavsretten gælder i 70 år fra dit dødsår.

Designbeskyttelse

Dit produkt kan være beskyttet både ophavsretligt og designretligt. Designretten er en beskyttelse af et produkts ydre fremtoning og særlige udformning. Guld- og sølvsmedearbejder kan ofte gives designbeskyttelse, hvis de er nye og har individuel karakter.

Designretten giver dig en eneret til at udnytte designet. Når et eksemplar af designet først er bragt lovligt i om sætning, har du dog ikke længere samme ret til at bestemme over det enkelte solgte eksemplar.

Designbeskyttelse opnås ved registrering i Danmark eller i EU.

For at registrere et design i Danmark, skal der indgives en ansøgning om registrering af design til Patent- og Varemærkestyrelsen. Det koster i grundgebyr 1200 kr. (2006). Registrering foretages for fem år ad gangen og kan maksimalt gælde i 25 år.

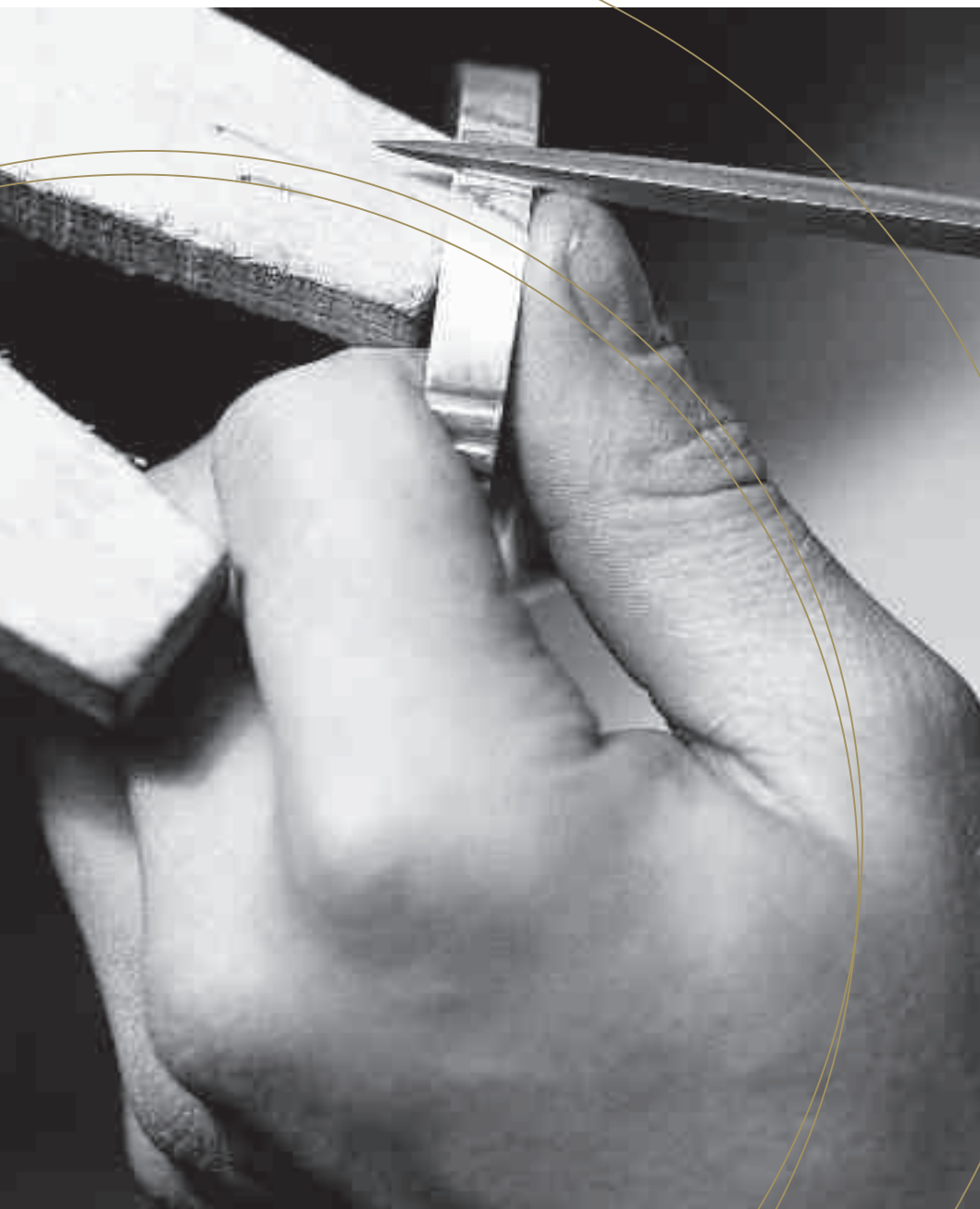
Registreringen skal ske, inden der er forløbet et år efter offentliggørelsesdatoen. Hos Patent- og Varemærkestyrelsen kan du også finde reglerne om EU-registreringer. Det afgørende for valget mellem en dansk og den noget dyrere europæiske registrering er, om beskyttelsen skal gælde i hele EU.

Du kan også opnå designret uden registrering, så snart designet er blevet offentliggjort. Men denne beskyttelsesperiode gælder kun i 3 år, og beskyttelsen er ikke så stærk.

Man antager, at designretten overgår til arbejdsgiveren i mindst samme omfang som ophavsretten. Overvej derfor dine designrettigheder ud fra spørgsmålene i afsnittet om aftaler om ophavsret.

Din arbejdsgiver har derfor som udgangspunkt ret til at få designet registreret, men du kan anmode om, at det noteres i designregistret, at det er dig, der har frembragt designet.

Er du i tvivl om dine rettigheder, eller står du over for at skulle forhandle om dem, bør du kontakte din lokale Metalafdeling, inden du skriver under på noget.

DANSK METAL

Nyropsgade 38 postboks 308 1780 København V

Telefon 33 63 20 00 www.danskmatal.dk/guld